АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

щодо пріоритетних секторів відновлення

Снігурівської міської територіальної громади

Червень 2026 року

СТРУКТУРА ЗВІТУ

СТРУКТУРА ЗВІТУ

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ КОНСУЛЬТАЦІЙ ст. 3
1. ПРІОРИТЕТНІ СЕКТОРИ ВІДНОВЛЕННЯ ст. 5
1.1. Загальне ранжування пріоритетних секторів ст. 5
1.2. Пріоритети відновлення у межах пріоритетних секторів ст. 18
1.3. Інше (додаткові питання, виявлені під час дослідження) ст. 27
2. ПОГЛЯДИ ОКРЕМИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ ст. 28
3. ДОДАТКИ / СУПРОВІДНІ МАТЕРІАЛИ ст. 30

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Протягом травня – червня 2026 року проводилося дослідження потреб Снігурівської міської територіальної громади Миколаївської області. Для цього використовувалися такі методи: анкетування мешканців громади, фокус-групові дослідження, індивідуальні зустрічі зі стейкхолдерами та громадські консультації. Після кожного етапу дослідження здійснювався аналіз отриманих результатів, які були узагальнені та співставленні між собою для формування єдиного бачення пріоритетів відновлення та розвитку громади.

У межах дослідження було проведено анкетування, в якому взяли участь 157 мешканців громади, організовано та проведено 4 фокус-групи за участю 37 представників різних категорій населення, проведено 4 індивідуальні консультації зі стейкхолдерами та 2 громадські консультації, у яких взяли участь 44 особи. Фокус-групові обговорення були присвячені чотирьом тематичним напрямкам: соціальні послуги, культура та молодь, освіта, охорона здоров'я. Громадські консультації проводилися з метою представлення результатів анкетування, фокус-групових досліджень та отримання зворотного зв'язку від мешканців громади щодо отриманих результатів.

Дослідження показало, що головним викликом для громади залишається збереження та розвиток людського потенціалу в умовах війни та відновлення громади. Більшість проблем, які порушувалися учасниками консультацій, безпосередньо або опосередковано пов'язані з відтоком населення, насамперед молоді та молодих сімей, скороченням кількості дітей, кадровим дефіцитом у ключових сферах та недостатньою кількістю можливостей для професійної самореалізації мешканців.

Пріоритетними секторами відновлення громади є:

Економіка громади;
Охорона здоров'я;
Освіта;
Транспорт, мобільність та безбар'єрність;
Водопостачання, санітарія та гігієна;
Тепло- та електропостачання, енергогенерація;
Цивільний захист;
Поводження з безпритульними тваринами;
Громадські центри, підтримка молоді та ветеранів;
Доступність соціальних та адміністративних послуг;
Забезпечення діяльності місцевого самоврядування.

Найбільшу підтримку отримали такі пріоритети: створення нових робочих місць та розвиток місцевого підприємництва; залучення медичних кадрів і забезпечення доступності медичних послуг; подолання освітніх втрат та повернення дітей до безпечного очного навчання; розвиток молодіжної інфраструктури та можливостей для самореалізації молоді; покращення транспортного сполучення між населеними пунктами громади; ремонт автомобільних доріг; розвиток укриттів та інших безпекових елементів інфраструктури.

Під час консультацій учасники неодноразово наголошували, що економічне відновлення громади є основою для вирішення значної частини інших проблем. Саме нестача робочих місць та обмежені економічні перспективи найчастіше називалися причинами відтоку молоді,

кадрового дефіциту в медичній та освітній сферах, а також скорочення чисельності населення громади загалом.

Представники органів місцевого самоврядування підтримали пріоритети, визначені за результатами дослідження, та підтвердили їх актуальність для відновлення громади. Водночас представники місцевої влади по-різному оцінювали поточну ситуацію та темпи відновлення громади, а частина з них вважала становище у Снігурівській громаді кращим, ніж його оцінили учасники дослідження.

Ставлення різних груп населення до визначених пріоритетів: позиції різних груп населення загалом збігаються щодо основних викликів, однак відрізняються за акцентами. Молодь зосереджується на працевлаштуванні й самореалізації, представники освіти та медицини на безпечному навчанні, кадровому забезпеченні й розвитку інфраструктури, бізнес на фінансуванні та місцевій економіці. Для мешканців сільських населених пунктів і людей старшого віку пріоритетними є дороги, транспорт і доступність основних послуг.

Експертна оцінка пріоритетів: сформована система пріоритетів відображає головний системний виклик Снігурівської громади - поступову втрату людського потенціалу. У цьому контексті економічний розвиток обґрунтовано визначено не лише як окремий напрям, а як передумову збереження населення, подолання кадрового дефіциту та відновлення спроможності громади. Пріоритети у сферах освіти, охорони здоров'я, безпеки та молодіжної політики формують умови, за яких молоді сім'ї та фахівці матимуть можливості залишатися у громаді або повертатися до неї. Водночас транспортне сполучення, водопостачання та енергетична стійкість мають забезпечувальне значення, оскільки від них залежить фактична доступність базових послуг для жителів як Снігурівки, так і старостинських округів. Отже, визначені пріоритети утворюють внутрішньо узгоджену систему, спрямовану не лише на подолання наслідків війни, а й на відновлення демографічної, соціальної та економічної життєздатності громади.

Результати консультацій можуть слугувати доказовою основою для ухвалення рішень щодо відновлення громади та визначення пріоритетності майбутніх ініціатив.

Цей звіт підготовлено в межах Активності 2 «Визначення пріоритетів відновлення та надання послуг на основі участі громади», що реалізується ГО «Агенція відновлення та розвитку» за підтримки Програми «Партнерство за сильну Україну» (PFRU), яка фінансується урядами Великої Британії, Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції.

1. ПРІОРИТЕТНІ СЕКТОРИ ВІДНОВЛЕННЯ

Визначення пріоритетних секторів відновлення Снігурівської міської територіальної громади здійснювалося на основі комплексного аналізу результатів анкетування мешканців, фокус-групових обговорень, індивідуальних консультацій зі стейкхолдерами та громадських консультацій.

У дослідженні взяли участь представники різних соціальних та професійних груп населення громади, зокрема молодь, люди похилого віку, ветерани та члени їхніх сімей, внутрішньо переміщені особи, працівники освітньої та медичної сфер, представники бізнесу, громадського сектору та органів місцевого самоврядування.

Під час консультацій найчастіше порушувалися питання економічного відновлення громади, створення робочих місць, відтоку молоді та населення, доступності медичних послуг, функціонування системи освіти в умовах воєнного стану, безпекових викликів, стану дорожньої та транспортної інфраструктури, а також розвитку молодіжного середовища та культурного життя громади.

Найбільшу підтримку отримали питання створення нових робочих місць, підтримки підприємництва, залучення медичних кадрів, розвитку медичної інфраструктури, відновлення дорожньої мережі, покращення транспортного сполучення між населеними пунктами, забезпечення безпечного освітнього середовища та розвитку молодіжної інфраструктури.

За результатами проведених консультацій та анкетування було визначено такі пріоритетні сектори відновлення громади.

1.1. Загальне ранжування пріоритетних секторів

Сектор	Рівень підтримки
Критична інфраструктура:	
Пріоритет CI: Водопостачання, санітарія та гігієна	**Високий**
Пріоритет CI: Тепло- та електропостачання, енергогенерація	**Високий**
Пріоритет CI: Цивільний захист (укриття, системи оповіщення, системи відеоспостереження, освітлення вулиць)	**Високий**
Ключові послуги:	
Пріоритет KS: Охорона здоров’я	**Високий**
Пріоритет KS: Забезпечення діяльності місцевого самоврядування	**Високий**
Пріоритет KS: Освіта	**Високий**
Пріоритет KS: Громадські центри, підтримка молоді та ветеранів (молодіжні простори, спортивна	**Високий**

інфраструктура та інше)	
Пріоритет Інше: Транспорт, мобільність та безбар'єрність	**Високий**
Пріоритет Інше: Безпритульні тварини	**Високий**
Пріоритет Інше: Доступність соціальних та адміністративних послуг	**Середній**
Пріоритет: Економіка громади (підприємництво, підтримка місцевого бізнесу інше)	**Високий**

1. Пріоритет: Економіка громади

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Економічний розвиток є одним із ключових пріоритетів відновлення Снігурівської громади. Питання зайнятості населення, підтримки підприємництва та створення нових економічних можливостей систематично порушувалися під час анкетування, фокус-групових обговорень та громадських консультацій.

За результатами анкетування найбільшу підтримку серед напрямів економічного розвитку отримали підтримка малого та середнього бізнесу (51,6%), розвиток аграрного сектору (45,2%), професійне навчання та перекваліфікація населення (42,7%), розвиток переробної галузі (40,1%), а також інвестиційні, грантові та мікрогрантові програми для бізнесу (40,1%).

Узагальнення результатів консультацій

Під час консультацій учасники неодноразово наголошували, що питання економічного розвитку безпосередньо пов'язане із збереженням людського потенціалу громади. Найчастіше порушувалися питання нестачі робочих місць, відтоку молоді та працездатного населення, сезонного характеру зайнятості та кадрового дефіциту.

Учасники зазначали, що розвиток малого та середнього бізнесу, підтримка аграрного сектору та створення нових можливостей для працевлаштування можуть стати важливими чинниками стабілізації соціально-економічної ситуації в громаді. Окрему увагу приділяли необхідності розвитку програм професійного навчання та перекваліфікації населення.

Під час громадських консультацій учасники також наголошували на важливості залучення грантових ресурсів та підтримки підприємницьких ініціатив як одного з механізмів економічного відновлення громади. Окреме питання - водні ресурси, наслідки підриву Каховської ГЕС, забруднення вибухонебезпечними предметами водойм та їх берегів. Подальше зростання дефіциту водних ресурсів, доступу до них, можливостей використання для поливу, риболовлі тощо, ускладнює економічне відновлення та розвиток Снігурівської громади, населені пункти якої в основному розвивалися в прив'язці до долин річок Інгулець та Веревчина (Вірьовчина).

Основні питання, порушені учасниками

- нестача робочих місць;
- відтік молоді та працездатного населення;
- підтримка малого та середнього бізнесу;
- розвиток аграрного сектору;
- професійне навчання та перекваліфікація населення;
- кадровий дефіцит;
- розвиток переробної галузі;
- залучення грантових ресурсів для розвитку підприємництва.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- молодь;
- представники бізнесу;
- представники органів місцевого самоврядування;
- мешканці сільських населених пунктів;
- працездатне населення.

2. Пріоритет KS: Охорона здоров'я

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Охорона здоров'я є одним із найбільш пріоритетних секторів відновлення Снігурівської громади. Під час дослідження питання доступності медичних послуг, кадрового забезпечення медичних закладів та розвитку медичної інфраструктури систематично порушувалися під час анкетування, фокус-групових обговорень, інтерв'ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій.

За результатами анкетування найбільш критичною проблемою у сфері охорони здоров'я респонденти визначили нестачу лікарів та вузькопрофільних спеціалістів, на яку вказали 76,4% опитаних. Крім того, 48,4% респондентів наголосили на необхідності оновлення медичного обладнання, а 31,8% – на потребі розвитку реабілітаційних послуг. Також медичні послуги увійшли до переліку послуг, яких найбільше бракує мешканцям громади – про це зазначили 31,8% учасників опитування.

Узагальнення результатів консультацій

Результати фокус-групових обговорень та інтерв'ю зі стейкхолдерами підтвердили високу актуальність проблем, виявлених під час анкетування. Найчастіше учасники порушували питання нестачі сімейних лікарів та лікарів вузьких спеціальностей, що обмежує доступ населення до медичних послуг та змушує мешканців звертатися до закладів охорони здоров'я за межами громади.

Під час консультацій також наголошувалося на необхідності розвитку реабілітаційних послуг, зважаючи на зростання потреб населення в умовах війни. Окрему увагу учасники приділяли необхідності модернізації матеріально-технічної бази медичних закладів та забезпеченню належних умов для роботи медичних працівників.

Учасники консультацій відзначали, що питання кадрового забезпечення медичної сфери залишається одним із ключових викликів для громади та безпосередньо впливає на доступність і якість медичних послуг.

Основні питання, порушені учасниками

- нестача сімейних лікарів;
- нестача лікарів вузьких спеціальностей;
- потреба в оновленні медичного обладнання;
- розвиток реабілітаційних послуг;
- доступність медичних послуг для населення;
- необхідність отримання окремих медичних послуг за межами громади;
- кадрове забезпечення медичних закладів.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- працівники медичної сфери;
- люди старшого віку;
- мешканці громади, які потребують регулярних медичних послуг;
- представники органів місцевого самоврядування;
- жителі сільських населених пунктів.

3. Пріоритет KS: Освіта

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Повноцінне функціонування системи освіти є важливою умовою відновлення громади, оскільки від доступності та якості навчання залежать розвиток дітей, умови життя сімей і збереження людського потенціалу. За результатами анкетування 49,7% респондентів віднесли обмеження можливостей навчання дітей до найбільш відчутних наслідків війни, а 22,9% зазначили нестачу освітніх послуг.

Узагальнення результатів консультацій

Після деокупації більшість закладів освіти відновили роботу, однак організація повноцінного навчання залишається ускладненою через стан і недостатнє оснащення укриттів, а також обмежену матеріально-технічну базу. У навчальних кабінетах бракує сучасного мультимедійного обладнання, друкованих, витратних і дидактичних матеріалів. Тривале дистанційне навчання, повітряні тривоги та регулярні переривання занять скоротили фактичний навчальний час, послабили мотивацію учнів і безпосередню взаємодію з педагогами. Додатковими викликами є психологічні наслідки війни, нестача окремих фахівців та недостатнє забезпечення інклюзивного навчання, зокрема відсутність ресурсних і сенсорних кімнат у частині закладів.

Основні питання, порушені учасниками

- недостатнє оснащення та пристосованість укриттів для тривалого перебування дітей і продовження навчання;
- нестача мультимедійного обладнання, навчальних і дидактичних матеріалів;
- зниження мотивації учнів та погіршення засвоєння навчального матеріалу через тривале дистанційне навчання;
- недостатня безпосередня взаємодія між учнями та педагогами;
- потреба в додаткових заняттях і консультаціях для учнів;
- психологічні наслідки війни для дітей і нестача психологів;
- нестача логопедів та окремих педагогічних фахівців;
- відсутність ресурсних і сенсорних кімнат у частині закладів освіти.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- працівники освітньої сфери;
- батьки дітей шкільного віку;
- представники органу місцевого самоврядування.

4. Пріоритет Інше: Транспорт, мобільність та безбар'єрність

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Транспортна доступність є одним із ключових чинників, що впливають на можливість жителів Снігурівської громади отримувати медичні, соціальні, адміністративні та інші базові послуги. Питання стану доріг і транспортного сполучення між населеними пунктами систематично порушувалися під час фокус-групових обговорень, інтерв'ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій.

За результатами анкетування 39,5% респондентів зазначили нестачу громадського транспорту серед послуг, яких найбільше бракує у громаді. Нестачу безбар'єрного доступу відзначили 8,9% опитаних.

Узагальнення результатів консультацій

Результати консультацій підтвердили, що незадовільний стан доріг і недостатнє транспортне сполучення обмежують мобільність населення та ускладнюють доступ жителів сільських і віддалених населених пунктів до послуг, розташованих в адміністративному центрі громади.

Учасники наголошували на необхідності ремонту та відновлення дорожньої інфраструктури, відновлення окремих маршрутів і налагодження регулярного сполучення між селами, Снігурівкою та іншими населеними пунктами. Під час громадських консультацій також порушувалася перспектива відновлення залізничного сполучення.

Окремої уваги потребує забезпечення доступності транспортних послуг для людей старшого віку, осіб з інвалідністю та інших маломобільних жителів. Розвиток транспортної системи має враховувати не лише наявність маршрутів, а й можливість різних груп населення безпечно та самостійно користуватися транспортом.

Основні питання, порушені учасниками

- ремонт і відновлення дорожньої інфраструктури;
- регулярне транспортне сполучення між населеними пунктами громади;
- відновлення окремих автобусних маршрутів;
- доступність адміністративного центру та базових послуг;
- перспектива відновлення залізничного сполучення;
- доступність транспортних послуг для людей старшого віку та маломобільних жителів.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- жителі сільських і віддалених населених пунктів;
- люди старшого віку та маломобільні жителі;
- працівники медичної та соціальної сфер.

5. Пріоритет СІ: Водопостачання, санітарія та гігієна

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Забезпечення населення якісною питною водою є одним із пріоритетних напрямів відновлення Снігурівської громади. Питання якості та стабільності водопостачання, технічного стану водопровідних мереж і розвитку резервних систем систематично порушувалися під час анкетування, фокус-групових обговорень та громадських консультацій.
За результатами анкетування 58,0% респондентів визначили покращення якості питної води одним із пріоритетних напрямів благоустрою та розвитку інфраструктури громади. Крім того, 45,2% опитаних підтримали створення резервних систем водопостачання для об’єктів критичної інфраструктури.

Узагальнення результатів консультацій

Під час консультацій учасники звертали увагу на комплекс проблем у сфері водопостачання, пов’язаних як із якістю питної води, так і з технічним станом та надійністю функціонування системи. Серед найбільш актуальних питань називалися зношеність водопровідних мереж, недостатній тиск води в літній період, нестача води та нерівномірність водопостачання в окремих районах громади.
Учасники наголошували на необхідності подальшої модернізації систем водопостачання та водовідведення, оновлення зношених мереж і впровадження інфраструктурних рішень, спрямованих на забезпечення стабільного доступу населення до якісної питної води. Окрему увагу приділяли розвитку резервних та альтернативних джерел водопостачання, необхідних для забезпечення потреб населення й безперервного функціонування основних об’єктів громади у кризових ситуаціях.
Сукупність результатів фокус-групових обговорень та громадських консультацій свідчить, що проблеми у сфері водопостачання мають системний характер і потребують комплексного підходу, який передбачає модернізацію інфраструктури, підвищення надійності мереж, розвиток резервних систем та забезпечення рівного і стабільного доступу жителів громади до якісної питної води.

Основні питання, порушені учасниками

- покращення якості питної води;
- модернізація систем водопостачання та водовідведення;
- оновлення зношених водопровідних мереж;

- забезпечення належного тиску води в літній період;
- вирішення проблеми нестачі та нерівномірного водопостачання в окремих районах громади;
- розвиток резервних та альтернативних систем водопостачання;
- забезпечення стабільної роботи системи водопостачання у кризових ситуаціях.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- молодь;
- представники громадських організацій;
- депутати місцевої ради;
- представники органів місцевого самоврядування.

6. Пріоритет СІ: Тепло- та електропостачання, енергогенерація

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Підвищення енергетичної стійкості є одним із пріоритетних напрямів відновлення Снігурівської громади. Питання надійності електропостачання, використання відновлюваних джерел енергії та забезпечення резервного живлення об'єктів критичної інфраструктури порушувалися під час анкетування, фокус-групових обговорень, інтерв'ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій.

За результатами анкетування найбільшу підтримку у сфері енергетичної стійкості отримало встановлення сонячних електростанцій для лікарень, шкіл і дитячих садків — цей напрям підтримали 74,5% респондентів. Ще 45,9% опитаних визначили пріоритетним розвиток акумуляторних систем.

Узагальнення результатів консультацій

Під час консультацій учасники наголошували на необхідності підвищення стійкості системи електропостачання громади з огляду на ризики пошкодження енергетичної інфраструктури внаслідок воєнних дій. Перебої з електроенергією розглядалися не лише як побутова проблема, а як фактор, що може обмежувати роботу закладів і служб, від яких залежить надання населенню базових послуг.

Основний запит учасників стосувався забезпечення об'єктів критичної інфраструктури генераторами та іншими резервними джерелами живлення, встановлення сонячних панелей і розвитку систем накопичення електроенергії. Такі рішення розглядалися як необхідна умова безперервної роботи медичних та освітніх закладів, комунальних служб й інших об'єктів, що забезпечують життєдіяльність громади.

Результати дослідження свідчать, що потреби громади у межах цього сектору зосереджені насамперед на підвищенні енергетичної автономності критичної інфраструктури. Поєднання резервних джерел живлення, відновлюваної енергетики та акумуляторних систем має забезпечити стабільність надання основних послуг і зменшити вразливість громади до тривалих перебоїв у централізованому електропостачанні.

Основні питання, порушені учасниками

- забезпечення об’єктів критичної інфраструктури резервними джерелами живлення;
- встановлення сонячних електростанцій для лікарень, шкіл і дитячих садків;
- розвиток акумуляторних систем;
- використання генераторів та інших альтернативних джерел енергії;
- забезпечення безперервної роботи закладів і служб, що надають базові послуги населенню;
- підвищення енергетичної автономності критичної інфраструктури;
- зменшення залежності громади від централізованого електропостачання.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- представники органів місцевого самоврядування;
- представники старостинських округів;
- представники закладів освіти;
- мешканці громади.

7. Пріоритет CI: Цивільний захист (укриття, системи оповіщення, системи спостереження, освітлення в публічних місцях інше)

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Цивільний захист є одним із ключових напрямів відновлення Снігурівської громади. Його пріоритетність зумовлена наслідками повномасштабної війни, тимчасової окупації території громади, бойових дій та обстрілів, а також збереженням актуальних безпекових ризиків. Під час анкетування, фокус-групових обговорень, інтерв’ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій питання доступності укриттів, безпеки освітнього процесу та формування безпечного середовища для проживання населення посідали важливе місце серед обговорюваних тем.

За результатами анкетування найбільш поширеним наслідком війни для жителів громади є постійна загроза повітряних атак, яку відзначили 63,4% респондентів. Про психологічне виснаження та тривожність повідомили 52,9% опитаних, а 49,7% зазначили обмеження можливостей навчання дітей. Серед першочергових безпекових потреб 58,0% респондентів підтримали підвищення доступності укриттів, 45,9% — створення безпечних умов для навчання дітей, 43,9% — встановлення систем відеоспостереження, 41,4% — покращення освітлення вулиць.

Узагальнення результатів консультацій

Результати консультацій засвідчили, що безпекова ситуація залишається одним із визначальних чинників життєдіяльності Снігурівської громади. Вона безпосередньо впливає на функціонування закладів освіти, можливості повернення населення, роботу установ та загальні темпи відновлення громади.

Основний акцент під час обговорень робився на необхідності подальшого розвитку мережі укриттів, підвищення їх доступності та забезпечення належного функціонування. Учасники наголошували, що наявність захисних споруд є базовою умовою безпеки населення в умовах збереження загрози повітряних атак та інших ризиків, пов'язаних із воєнними діями.

Особливу увагу приділяли розвитку та облаштуванню укриттів у закладах освіти. Належна захисна інфраструктура розглядалася як одна з основних передумов для створення безпечного освітнього середовища та поступового розширення можливостей очного навчання. Це питання набуває особливого значення з огляду на тривалий дистанційний формат навчання, освітні втрати та обмежені можливості для повноцінної соціалізації дітей.

Поряд із розвитком укриттів учасники звертали увагу на необхідність модернізації систем оповіщення населення, встановлення відеоспостереження та покращення зовнішнього освітлення. Розвиток цих інструментів має забезпечити своєчасне інформування населення про потенційні загрози, підвищити можливості оперативного реагування та посилити безпеку громадського простору.

Таким чином, розвиток цивільного захисту потребує комплексного підходу, який поєднує розбудову захисної інфраструктури, створення безпечних умов для навчання дітей та впровадження сучасних інструментів оповіщення, моніторингу й реагування на безпекові загрози.

Основні питання, порушені учасниками

- доступність та належне облаштування укриттів;
- розвиток укриттів у закладах освіти;
- створення безпечних умов для навчання дітей;
- розширення можливостей очного освітнього процесу;
- модернізація систем оповіщення населення;
- встановлення систем відеоспостереження;
- покращення освітлення вулиць і місць громадського користування;
- забезпечення своєчасного інформування та оперативного реагування на потенційні загрози.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- працівники освітньої сфери;
- представники органів місцевого самоврядування;
- молодь;
- батьки дітей шкільного та дошкільного віку.

8. Пріоритет Інше: Безпритульні тварини

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Проблема безпритульних тварин визначена одним із вагомих безпекових питань Снігурівської громади. За результатами анкетування 58,6% респондентів віднесли її до першочергових потреб у сфері безпеки — це найвищий показник серед запропонованих безпекових напрямів.

Актуальність питання також підтверджувалася під час громадських консультацій, де його порушували в контексті безпеки мешканців, благоустрою та формування комфортного громадського простору. Особливо відчутною проблему визначали для окремих населених пунктів громади.

Узагальнення результатів консультацій

Результати дослідження свідчать, що мешканці розглядають проблему безпритульних тварин насамперед у контексті безпеки громадського простору. Питання порушувалося як під час анкетування, так і під час громадських консультацій.

Учасники наголошували, що вирішення проблеми має бути не поодиноким, а системним і забезпечувати безпечні умови для пересування та перебування людей у громадських місцях. Під час другої громадської консультації поводження з безпритульними тваринами було віднесено до пріоритетних питань благоустрою та безпеки громадського простору.

Основні питання, порушені учасниками

- наявність безпритульних тварин у громадських місцях;
- ризики для безпеки мешканців;
- розвиток програм стерилізації;
- необхідність системного вирішення проблеми;
- забезпечення безпечного та комфортного громадського простору;
- застосування відповідального і гуманного підходу до поводження з тваринами.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- батьки дітей шкільного та дошкільного віку;
- працівники освітньої сфери;
- молодь;
- мешканці окремих населених пунктів громади, де проблема безпритульних тварин є найбільш відчутною.

9. Пріоритет KS: Громадські центри, підтримка молоді та ветеранів

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Питання розвитку дітей та молоді, організації змістовного дозвілля та забезпечення доступу до культурних і спортивних послуг посідали важливе місце під час дослідження. Результати анкетування свідчать про наявність суттєвого запиту на розширення можливостей для розвитку та самореалізації дітей і молоді в громаді.

Серед послуг, яких найбільше бракує мешканцям громади, респонденти найчастіше називали позашкільні заняття для дітей та молоді (41,4%), культурні та дозвіллєві послуги (36,9%) та спортивну інфраструктуру (34,4%).

Водночас молодь становила одну з найбільших вразливих категорій, представлених в опитуванні – 22,3% респондентів віднесли себе до цієї групи.

Узагальнення результатів консультацій

Під час консультацій учасники неодноразово наголошували на необхідності створення додаткових можливостей для розвитку дітей та молоді, особливо в умовах тривалого впливу війни на життя громади.

Окреме питання стоїть в громаді нових та вдосконалення вже ухвалених інфраструктурних рішень для включення можливостей берегів річок Інгульця, Веревичної (Вірьовчина), а також інших водойм, в організоване та якісне дозвілля.

Серед найбільш поширених тем були розвиток позашкільної освіти, забезпечення доступу до спортивних секцій та гуртків, підтримка молодіжних ініціатив, а також створення просторів для спілкування, навчання та дозвілля. Учасники консультацій звертали увагу на важливість формування умов, які сприятимуть активній участі молоді в житті громади.

Під час обговорень також порушувалися питання функціонування закладів культури та необхідності розвитку культурних заходів для різних вікових груп населення. Учасники зазначали, що культурне життя громади є важливим чинником соціальної згуртованості та відновлення після наслідків війни.

Окрему увагу учасники приділяли розвитку спортивної інфраструктури як інструменту підтримки фізичного та психологічного благополуччя дітей і молоді.

Основні питання, порушені учасниками

- нестача позашкільних занять для дітей та молоді;
- обмежені можливості для змістовного дозвілля;
- недостатній розвиток спортивної інфраструктури;
- підтримка молодіжних ініціатив;
- розвиток гуртків та секцій;
- функціонування та розвиток закладів культури;
- організація культурних заходів;
- створення просторів для молоді.

Рівень суспільної підтримки: високий.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- молодь;
- батьки дітей та підлітків;
- працівники освітньої сфери;
- працівники закладів культури;
- представники громадських організацій;

- представники органів місцевого самоврядування.

10. Пріоритет Інше: Доступність соціальних та адміністративних послуг

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Під час фокус-групових обговорень і громадських консультацій учасники звертали увагу не стільки на відсутність системи адміністративних послуг загалом, скільки на нерівний доступ до базових сервісів для жителів різних населених пунктів громади. Найбільші труднощі відчувають люди старшого віку, маломобільні жителі, особи з інвалідністю та мешканці віддалених сіл.

Серед конкретних проблем учасники називали недостатню кількість соціальних працівників для догляду за самотніми та лежачими людьми похилого віку, складність отримання окремих послуг Пенсійного фонду маломобільними громадянами, а також відсутність магазинів та інших базових сервісів в окремих населених пунктах.

Проблемою залишається й доступ до аптечних послуг. У Снігурівці немає цілодобової аптеки, а в сільських населених пунктах можливості придбання ліків є обмеженими. Водночас робота мобільних аптек частково покращує доступ до лікарських засобів для жителів віддалених сіл.

За результатами анкетування 12,7% респондентів зазначили нестачу соціальних послуг, а 16,6% — проблеми з доступом до ліків. Крім того, 39,5% опитаних відзначили нестачу громадського транспорту, що безпосередньо впливає на можливість жителів сіл отримувати послуги в адміністративному центрі громади.

Узагальнення результатів консультацій

Результати консультацій засвідчили, що основними бар'єрами у доступі до соціальних та адміністративних послуг є територіальна віддаленість окремих населених пунктів, незадовільний стан доріг, нерегулярне транспортне сполучення та обмежена мобільність частини населення. Через це жителям віддалених сіл складніше дістатися до установ, розташованих у Снігурівці, отримати необхідні документи, скористатися послугами Пенсійного фонду, придбати ліки або отримати соціальну підтримку.

Найбільш вираженим дефіцитом у соціальній сфері є нестача працівників, які надають послуги догляду вдома самотнім, лежачим і маломобільним людям. Учасники наголошували на необхідності розширення мережі соціальних працівників та охоплення такими послугами жителів віддалених населених пунктів.

Водночас адміністративні послуги через старостати та мобільний ЦНАП учасники оцінювали позитивно. Тому потреба полягає не у створенні нової системи ЦНАПів, а в подальшому розвитку мобільного та виїзного обслуговування, спрощенні доступу до окремих послуг для маломобільних громадян і кращому інформуванні населення про наявні сервіси, програми підтримки та порядок їх отримання.

Основні питання, порушені учасниками

- нестача соціальних працівників і послуг догляду вдома;
- складність отримання послуг Пенсійного фонду маломобільними громадянами;

- відсутність цілодобової аптеки у Снігурівці;
- обмежена доступність аптек і лікарських засобів у сільських населених пунктах;
- відсутність магазинів та окремих базових сервісів у частині сіл;
- недостатнє транспортне сполучення з адміністративним центром громади;
- фізична недоступність окремих об'єктів для маломобільних груп населення;
- потреба у подальшому розвитку мобільного та виїзного надання послуг;
- недостатнє інформування населення про адміністративні послуги, програми підтримки та наявні сервіси.

Рівень суспільної підтримки: середній.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- жителі віддалених сільських населених пунктів;
- люди старшого віку;
- маломобільні люди та особи з інвалідністю;
- представники старостинських округів;
- працівники органів місцевого самоврядування;
- представники соціальної та медичної сфер.

11. Пріоритет KS: Забезпечення діяльності місцевого самоврядування

Підстави для визначення сектору як пріоритетного

Забезпечення ефективної діяльності органів місцевого самоврядування визначено важливим напрямом з огляду на запит мешканців на відкриту комунікацію, доступність інформації, зворотний зв'язок та розширення можливостей участі у вирішенні питань розвитку громади.

За результатами анкетування 43,9% респондентів вважають, що жителі радше не можуть або зовсім не можуть впливати на рішення місцевої влади. Під час фокус-групових обговорень і громадських консультацій учасники також звертали увагу на необхідність покращення інформування населення, розвитку механізмів громадської участі та посилення взаємодії між жителями й органами місцевого самоврядування.

Узагальнення результатів консультацій

Результати консультацій засвідчили потребу в розвитку системної та зрозумілої комунікації між органами місцевого самоврядування і мешканцями громади. Учасники наголошували на важливості своєчасного інформування населення про доступні послуги, програми підтримки, можливості отримання допомоги та рішення, які стосуються розвитку громади.

Окрему увагу приділяли необхідності створення дієвих каналів зворотного зв'язку. Учасники відзначали важливість відкритості місцевої влади до комунікації з мешканцями, оперативного реагування на звернення громадян та підтримання постійного діалогу з жителями різних населених пунктів громади.

Важливим напрямом також визначено розширення можливостей громадської участі. Йдеться про залучення мешканців до обговорення місцевих питань, планування розвитку громади та процесів прийняття рішень. Учасники наголошували на необхідності проведення регулярних консультацій, забезпечення прозорості ухвалення рішень і належного інформування про результати їх реалізації.

Посилення взаємодії між органами місцевого самоврядування та жителями розглядається як передумова підвищення довіри до місцевої влади, активнішого залучення населення до життя громади та більш повного врахування потреб різних груп під час планування відновлення і розвитку.

Основні питання, порушені учасниками

- своєчасне інформування населення про рішення, послуги та програми підтримки;
- комунікації з мешканцями;
- забезпечення зворотного зв'язку між жителями та органами місцевого самоврядування;
- оперативне реагування на звернення громадян;
- залучення мешканців до обговорення питань розвитку громади;
- розвиток механізмів громадської участі;
- прозорість процесів ухвалення та реалізації рішень;
- підвищення рівня довіри до діяльності місцевої влади.

Рівень суспільної підтримки: середній.

Групи, які найчастіше акцентували увагу

- представники органів місцевого самоврядування;
- представники старостинських округів;
- депутати місцевої ради;
- представники громадських організацій;
- активна молодь та активні жителі громади.

1.2. ПРІОРИТЕТИ ВІДНОВЛЕННЯ У МЕЖАХ ПРІОРИТЕТНИХ СЕКТОРІВ

1. Пріоритет: Економіка громади

Пріоритет 1.1. Створення робочих місць

Створення робочих місць є одним із ключових пріоритетів економічного розвитку Снігурівської громади. Під час фокус-групових обговорень та громадських консультацій учасники систематично наголошували на нестачі можливостей для працевлаштування, що негативно впливає на демографічну ситуацію та сприяє відтоку молоді й працездатного населення. Учасники зазначали, що розширення можливостей зайнятості є необхідною умовою для стабілізації соціально-економічної ситуації та забезпечення подальшого розвитку громади. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 1.2. Підтримка підприємництва

Підтримка малого та середнього бізнесу отримала найвищий рівень підтримки серед напрямів економічного розвитку громади. За результатами анкетування 51,6% респондентів визначили цей напрям одним із пріоритетних. Під час консультацій учасники наголошували на важливості створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підтримки місцевих виробників та розширення можливостей для започаткування й розвитку власної справи. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 1.3. Професійне навчання та перекваліфікація населення

Потреба у професійному навчанні та перекваліфікації населення визначена одним із важливих напрямів розвитку громади. За результатами анкетування цей напрям підтримали 42,7% респондентів. Учасники консультацій відзначали необхідність розвитку програм навчання дорослого населення, набуття нових професійних навичок та адаптації до змін на ринку праці. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 1.4. Підтримка аграрного виробництва

Враховуючи аграрний характер економіки громади, підтримка сільськогосподарського виробництва є одним із ключових пріоритетів відновлення. За результатами анкетування розвиток аграрного сектору підтримали 45,2% респондентів. Під час консультацій учасники наголошували на важливості створення умов для розвитку аграрного виробництва та підтримки місцевих товаровиробників. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 1.5. Грантові програми для бізнесу

Учасники консультацій розглядали грантові програми як один із дієвих механізмів підтримки підприємницької діяльності та залучення додаткових ресурсів для розвитку громади. За результатами анкетування 40,1% респондентів підтримали розвиток грантових і мікрогрантових програм для бізнесу. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 1.6. Залучення інвестицій

Під час консультацій учасники відзначали важливість залучення зовнішніх ресурсів, інвестицій для відновлення економічної активності, створення нових робочих місць та розвитку підприємництва. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

2. Пріоритет KS: Охорона здоров'я

Пріоритет 2.1. Залучення медичних кадрів

Залучення та утримання медичних працівників визначено одним із ключових пріоритетів розвитку сфери охорони здоров’я у Снігурівській громаді. За результатами анкетування 76,4% респондентів визначили нестачу лікарів та вузькопрофільних спеціалістів як найбільш критичну проблему медичної сфери. Результати фокус-групових обговорень підтвердили актуальність цієї проблеми. Учасники наголошували на дефіциті медичних кадрів та необхідності створення умов для залучення лікарів до громади. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 2.2. Залучення вузькопрофільних лікарів та розширення переліку спеціалізованих медичних послуг у громаді

Під час фокус-групових обговорень та індивідуальних інтерв’ю зі стейкхолдерами учасники звертали увагу на нестачу вузькопрофільних лікарів та обмежену доступність окремих діагностичних і лікувальних послуг у громаді. Через це мешканці змушені звертатися до закладів охорони здоров’я за її межами, що ускладнює своєчасне отримання медичної допомоги. Пріоритет передбачає залучення необхідних спеціалістів, посилення діагностичних можливостей місцевих медичних закладів та розширення переліку послуг, які мешканці можуть отримати без виїзду за межі громади. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 2.3. Оновлення матеріально-технічної бази медичних закладів

Оновлення матеріально-технічної бази медичних закладів визначено одним із пріоритетів розвитку сфери охорони здоров'я. За результатами анкетування 48,4% респондентів наголосили на необхідності оновлення медичного обладнання. Під час фокус-групових обговорень учасники також відзначали важливість модернізації медичних закладів та покращення умов надання медичних послуг. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 2.4. Розвиток реабілітаційних послуг

Потреба у розвитку реабілітаційних послуг була визначена одним із важливих напрямів розвитку системи охорони здоров'я. За результатами анкетування 31,8% респондентів підтримали цей напрям. Під час фокус-групових обговорень та індивідуальних інтерв'ю зі стейкхолдерами учасники наголошували на необхідності розширення можливостей отримання реабілітаційної допомоги в межах громади. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 2.5. Покращення доступності екстреної медичної допомоги у віддалених населених пунктах

У віддалених населених пунктах основною проблемою є тривалий час прибуття екстреної медичної допомоги. Учасники зазначали недостатню кількість бригад швидкої допомоги та складність доїзду через незадовільний стан доріг. Водночас мережа ФАПів та амбулаторій у громаді функціонує, тому пріоритет стосується насамперед скорочення часу реагування та посилення спроможності екстреної медичної допомоги обслуговувати сільські території. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

3. Пріоритет: KS. Освіта

Пріоритет 3.1. Облаштування укриттів у закладах освіти

Наявні укриття потребують оснащення меблями, освітленням, вентиляцією, інтернетом, санітарно-гігієнічним обладнанням та іншими засобами, необхідними для безпечного перебування дітей і продовження занять під час повітряних тривог. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 3.2. Оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти

Заклади освіти потребують сучасного мультимедійного обладнання, належного оснащення навчальних кабінетів, а також друкованих, витратних і дидактичних матеріалів. Їх оновлення дасть змогу покращити умови навчання та забезпечити педагогів необхідними інструментами для роботи. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 3.3. Організація додаткових занять для покращення навчальних результатів учнів

Для дітей, які мають труднощі із засвоєнням шкільної програми через тривале дистанційне навчання та переривання занять, необхідно організувати додаткові заняття і консультації з педагогами. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 3.4. Психологічна підтримка дітей та розвиток інклюзивної освіти

Заклади освіти потребують розширення можливостей для надання психологічної допомоги та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Серед актуальних напрямів є забезпечення роботи відповідних фахівців, закупівля спеціалізованого обладнання та облаштування ресурсних і сенсорних кімнат. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

4. Пріоритет Інше: Транспорт, мобільність та безбар'єрність

Пріоритет 4.1. Ремонт та відновлення дорожньої інфраструктури

Під час фокус-групових обговорень, індивідуальних інтерв'ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій учасники неодноразово наголошували на необхідності ремонту та відновлення дорожньої інфраструктури. Якісний стан доріг розглядається як важлива передумова забезпечення транспортної доступності населених пунктів громади, доступу до послуг та розвитку економічної діяльності. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 4.2. Відновлення та налагодження регулярного автобусного сполучення

За результатами анкетування 39,5% респондентів зазначили нестачу громадського транспорту серед послуг, яких найбільше бракує у громаді. Основними проблемами є відсутність або нерегулярність окремих маршрутів між селами, Снігурівкою та Миколаєвом, а також висока вартість перевезень, що ускладнює доступ жителів до медичних, соціальних, адміністративних та інших базових послуг. Пріоритет передбачає відновлення необхідних автобусних маршрутів і забезпечення регулярного сполучення між населеними пунктами громади. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

5. Пріоритет CI: Водопостачання, санітарія та гігієна

Пріоритет CI 5.1. Заміна зношених водопровідних мереж і стабілізація тиску води

Зношеність водопровідних мереж спричиняє перебої у водопостачанні та зниження тиску, особливо в літній період. Першочергового оновлення потребують найбільш зношені й аварійні ділянки мереж та обладнання, від якого залежить стабільна подача води населенню. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет CI 5.2. Покращення якості питної води

Покращення якості питної води визначили пріоритетним напрямом 58,0% опитаних жителів громади. Актуальними рішеннями є встановлення систем очищення та знезараження води, а також забезпечення регулярного контролю її якості. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет CI 5.3. Розвиток резервних та альтернативних систем водопостачання

Створення резервних систем водопостачання для об'єктів критичної інфраструктури підтримали 45,2% респондентів. Розвиток альтернативних джерел водозабору та систем накопичення і подачі води дасть змогу забезпечувати населення й основні об'єкти громади під час аварій, тривалих відключень та інших кризових ситуацій. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

6. Пріоритет CI: Тепло- та електропостачання, енергогенерація

Пріоритет CI 6.1. Забезпечення об’єктів критичної інфраструктури автономними джерелами електроживлення

Перебої з електропостачанням створюють ризики для безперервної роботи медичних і освітніх закладів, комунальних служб та інших об’єктів, що забезпечують надання базових послуг населенню. Встановлення сонячних електростанцій для лікарень, шкіл і дитячих садків підтримали 74,5% респондентів, а розвиток акумуляторних систем — 45,9%. Актуальними напрямами є забезпечення таких об’єктів сонячними електростанціями, системами накопичення електроенергії та резервними джерелами живлення. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

7. Пріоритет CI: Цивільний захист (укриття, системи оповіщення, системи спостереження, освітлення в публічних місцях інше)

Пріоритет 7.1. Розвиток укриттів у закладах освіти

Створення безпечних умов для навчання дітей є одним із ключових пріоритетів відновлення освітньої сфери громади. За результатами анкетування 45,9% респондентів визначили забезпечення безпечних умов для навчання дітей серед пріоритетних безпекових потреб громади. Під час фокус-групових обговорень та громадських консультацій учасники неодноразово наголошували на необхідності розвитку та облаштування укриттів у закладах освіти як передумови для розширення можливостей очного навчання. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 7.2. Розвиток та облаштування укриттів

Питання доступності та належного облаштування укриттів було одним із найбільш актуальних під час дослідження. За результатами анкетування 58,0% респондентів визначили підвищення доступності укриттів серед пріоритетних потреб громади. Під час фокус-групових обговорень та громадських консультацій учасники наголошували на необхідності подальшого розвитку мережі захисних споруд та забезпечення їх належного функціонування. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 7.3. Розвиток систем відеоспостереження

За результатами анкетування 43,9% респондентів підтримали розвиток систем відеоспостереження як один із напрямів підвищення рівня безпеки в громаді. Під час громадських консультацій учасники відзначали важливість використання сучасних інструментів моніторингу громадського простору для підвищення рівня громадської безпеки та оперативного реагування на потенційні загрози. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 7.4. Покращення освітлення вулиць

Питання освітлення вулиць розглядалося учасниками як важливий елемент безпечного середовища проживання. За результатами анкетування 41,4% респондентів підтримали покращення освітлення вулиць. Під час фокус-групових обговорень та громадських консультацій учасники наголошували на необхідності розвитку мереж зовнішнього освітлення, особливо у місцях громадського користування та на територіях населених пунктів громади. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 7.5. Розвиток систем оповіщення населення

Під час громадських консультацій учасники звертали увагу на проблеми функціонування наявних систем оповіщення населення та необхідність їх модернізації. З огляду на безпекову ситуацію та ризики, пов'язані з воєнними діями, забезпечення своєчасного інформування населення про потенційні загрози розглядається як важлива складова системи цивільного захисту громади. Учасники наголошували на необхідності підвищення надійності та ефективності систем оповіщення для забезпечення належного рівня безпеки населення. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

8. Пріоритет Інше: Безпритульні тварини

Пріоритет 8.1. Запровадження програми стерилізації та вакцинації безпритульних тварин

Проблему безпритульних тварин віднесли до першочергових безпекових потреб громади 58,6% респондентів. Для поступового зменшення їх чисельності та пов'язаних із нею ризиків пропонується запровадити регулярну програму гуманного вилову, стерилізації, вакцинації проти сказу та ідентифікації безпритульних тварин. Реалізація таких заходів дасть змогу обмежити неконтрольоване розмноження тварин і підвищити безпеку мешканців у громадських місцях. *Рівень підтримки:* ***високий****.*

9. Пріоритет KS: Громадські центри, підтримка молоді та ветеранів

Пріоритет 9.1. Розвиток молодіжних просторів

Під час фокус-групових обговорень та громадських консультацій учасники наголошували на необхідності створення та розвитку просторів для навчання, спілкування та самореалізації молоді. Розвиток молодіжних просторів розглядається як один із механізмів підтримки активної участі молоді у житті громади та створення можливостей для її особистісного розвитку. Наявність таких просторів сприятиме залученню молоді до громадського життя, розвитку неформальної освіти та створенню умов для самореалізації молодих людей у громаді. ***Рівень підтримки:*** *високий.*

Пріоритет 9.2. Розвиток позашкільних занять, гуртків та секцій

За результатами анкетування 41,4% респондентів зазначили нестачу позашкільних занять для дітей та молоді серед послуг, яких найбільше бракує у громаді. Під час фокус-групових обговорень учасники наголошували на необхідності розширення мережі гуртків, творчих студій, спортивних секцій та інших форм позашкільної діяльності. Учасники підкреслювали, що розширення можливостей для позашкільної діяльності допоможе змістовно організувати дозвілля дітей та молоді та створить додаткові можливості для розвитку їхніх здібностей. ***Рівень підтримки****: високий.*

Пріоритет 9.3. Розвиток спортивної інфраструктури

За результатами анкетування 34,4% респондентів відзначили недостатній розвиток спортивної інфраструктури громади. Під час консультацій учасники звертали увагу на потребу в облаштуванні та модернізації спортивних майданчиків, створенні умов для занять фізичною

культурою та розвитку спортивних секцій для дітей і молоді. Особливу увагу учасники приділяли необхідності створення доступних умов для занять спортом дітей, молоді та інших жителів громади. ***Рівень підтримки**: середній.*

Пріоритет 9.4. Підтримка молодіжних ініціатив та громадської активності

Під час консультацій учасники наголошували на необхідності створення умов для реалізації молодіжних ініціатив та залучення молоді до процесів розвитку громади. Особлива увага приділялася підтримці громадської активності, волонтерства, молодіжного самоврядування та участі молодих людей у прийнятті рішень. Учасники відзначали важливість створення можливостей для молоді впливати на розвиток громади, реалізовувати власні проєкти та брати участь у суспільному житті. Розвиток таких механізмів розглядається як один із способів підвищення залученості молодих людей та формування активної громадянської позиції. ***Рівень підтримки**: середній.*

Пріоритет 9.5. Розвиток культурних послуг та заходів

За результатами анкетування 36,9% респондентів зазначили нестачу культурних та дозвіллєвих послуг. Під час консультацій учасники наголошували на важливості підтримки закладів культури, організації культурних заходів та створення можливостей для змістовного дозвілля різних вікових груп населення. Учасники консультацій відзначали потребу у збільшенні кількості культурних заходів та розширенні можливостей для змістовного дозвілля жителів різних вікових груп. ***Рівень підтримки**: середній.*

Пріоритет 9.6. Підтримка розбудови водної інфраструктури

Також під час обговорень піднімалися питання використання Інгульця, Веревчини (р.Вірьовична), інших річок, водойм, для організації та вдосконалення: відпочинку, купань, рибальства. В мешканців немає цілісного бачення розвитку берегів водойм та постійного сталого використання їх для відпочинку, дозвілля, тривалого проведення часу, разом з тим, значна кількість мешканців практикує або практикувала раніше купання, рибальство, проведення часу в воді або біля неї. ***Рівень підтримки**: середній.*

10. Пріоритет Інше: Доступність соціальних та адміністративних послуг

Пріоритет 10.1. Розширення штату соціальних працівників та послуг догляду вдома

Під час фокус-групових обговорень учасники наголошували на нестачі соціальних працівників для обслуговування самотніх, лежачих людей похилого віку та маломобільних жителів, особливо у віддалених населених пунктах громади. Пріоритет передбачає збільшення кількості соціальних працівників і розширення охоплення жителів послугами догляду вдома. ***Рівень підтримки:** високий.*

Пріоритет 10.2. Організація виїзного надання послуг Пенсійного фонду лежачим і маломобільним жителям

Учасники фокус-груп звертали увагу на складність отримання послуг Пенсійного фонду лежачими та маломобільними громадянами. Пріоритет передбачає організацію регулярного

виїзного прийому та надання відповідних послуг за місцем проживання людям, які не можуть самостійно дістатися до установи. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

Пріоритет 10.3. Створення цілодобової аптечної точки у Снігурівці та розширення мобільних аптечних маршрутів

Під час фокус-групових обговорень учасники зазначали, що у Снігурівці відсутня цілодобова аптека, а у сільських населених пунктах доступ до аптечних послуг залишається обмеженим. Пріоритет передбачає створення цілодобової аптечної точки в адміністративному центрі громади та розширення маршрутів і регулярності роботи мобільних аптек у віддалених населених пунктах. ***Рівень підтримки:*** *середній.*

11. Пріоритет KS: Забезпечення діяльності місцевого самоврядування

Пріоритет 11.1. Покращення інформування населення про послуги та програми підтримки

Під час фокус-групових обговорень та громадських консультацій учасники звертали увагу на недостатній рівень поінформованості населення про доступні послуги, програми підтримки та можливості отримання допомоги. Учасники наголошували на необхідності розвитку ефективних каналів комунікації між громадою, установами та жителями. ***Рівень підтримки****: середній.*

Пріоритет 11.2. Розвиток механізмів громадської участі

За результатами анкетування 43,9% респондентів вважають, що жителі радше не можуть або зовсім не можуть впливати на рішення місцевої влади. Під час консультацій учасники наголошували на важливості залучення мешканців до обговорення питань розвитку громади та розширення можливостей участі громадськості у процесах прийняття рішень. ***Рівень підтримки****: середній.*

Пріоритет 11.3. Посилення взаємодії між громадою та органами місцевого самоврядування

Учасники консультацій відзначали важливість розвитку постійного діалогу між жителями та органами місцевого самоврядування. Особлива увага приділялася забезпеченню зворотного зв’язку, прозорості процесів ухвалення рішень та підвищенню довіри до діяльності місцевої влади. ***Рівень підтримки****: середній.*

Критичні потреби для забезпечення стійкості громади

У таблиці відображено потреби, які учасники анкетування, фокус-групових обговорень, індивідуальних інтерв’ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій визначили як необхідні для підвищення спроможності Снігурівської громади реагувати на поточні та майбутні виклики. Рівень критичності визначено з урахуванням результатів анкетування, частоти згадування під час консультацій та інтенсивності обговорення під час дослідження.

Критична потреба	Рівень критичності	Підтвердження консультаціями
Модернізація систем водопостачання та інженерної інфраструктури (заміна мереж, обладнання для водопостачання, резервні системи, системи очистки питної води тощо)	Високий	58,0% респондентів визначили покращення якості питної води одним із пріоритетних напрямів розвитку громади. Питання неодноразово підтверджувалось під час консультацій та фокус-груп.
Енергетична стійкість критичної інфраструктури (генератори, сонячні панелі, будь які альтернативні джерела резервного живлення об'єктів критичної інфраструктури, бізнесу, приватного сектору)	Високий	Питання резервного енергозабезпечення та стійкості критичної інфраструктури порушувалося під час консультацій та інтерв'ю як умова безперервного надання базових послуг населенню та відновлення функціонування громади в умовах воєнних ризиків.
Залучення медичних кадрів та оснащення медичних закладів (обладнання для діагностики, УЗД, оснащення кабінетів, службове житло для лікарів)	Високий	76,4% респондентів визначили нестачу лікарів та вузькопрофільних спеціалістів як одну з найгостріших проблем громади. Питання було ключовим у всіх трьох фокус-групах з охорони здоров'я та підтверджене під час громадських консультацій.
Укриття та безпечне освітнє середовище (ремонт і облаштування укриттів, вентиляція, меблі, обладнання для навчання в укриттях)	Високий	58,0% респондентів підтримали підвищення доступності укриттів, а 49,7% відзначили обмеження можливостей навчання дітей як один із головних наслідків війни. Потреба систематично згадувалася під час освітніх та соціальних фокус-груп.
Відновлення транспортної доступності (ремонт доріг, громадський транспорт, соціальне таксі для маломобільних груп)	Високий	39,5% респондентів вказали на нестачу громадського транспорту. Проблема транспортного сполучення була однією з найбільш повторюваних тем у фокус-групах та на обох громадських консультаціях.
Створення робочих місць та підтримка підприємництва (інвестиції, грантові програми для бізнесу, підтримка аграрного виробництва, професійне навчання та перекваліфікація населення)	Високий	51,6% респондентів підтримали розвиток малого та середнього бізнесу, 45,2% – розвиток аграрного сектору, 42,7% – професійне навчання та перекваліфікацію населення, а 40,1% – грантові та мікрогрантові програми для бізнесу. Під час фокус-групових обговорень, індивідуальних зустрічей із представниками бізнесу та громадських консультацій створення

		нових робочих місць визначалося одним із головних пріоритетів розвитку громади.
Розвиток можливостей для дітей та молоді (використання водної інфраструктури річок, молодіжні простори, спортивна інфраструктура, позашкільна освіта)	Середній	41,4% респондентів зазначили нестачу позашкільних занять для дітей та молоді, 36,9% – нестачу культурних і дозвіллєвих послуг, а 34,4% – недостатній розвиток спортивної інфраструктури. Під час молодіжних та освітніх фокус-груп питання відтоку молоді та нестачі можливостей для самореалізації було одним із ключових.
Доступність лікарських засобів та аптечних послуг (відкриття цілодобової аптеки, забезпечення аптечними пунктами сільських населених пунктів, покращення доступу до життєво необхідних лікарських засобів)	Середній	16,6% респондентів зазначили нестачу доступу до лікарських засобів серед послуг, яких бракує у громаді. Під час фокус-груп з охорони здоров'я учасники наголошували на відсутності цілодобової аптеки у Снігурівці та обмеженій доступності аптечних послуг у сільських населених пунктах (альтернатива - збільшення кількості годин роботи в межах комендантської години).

1.3. Інше (додаткові питання, виявлені під час дослідження)

Поряд із пріоритетами, визначеними в межах основних секторів відновлення, під час анкетування, фокус-групових обговорень, індивідуальних інтерв'ю зі стейкхолдерами та громадських консультацій було виявлено низку додаткових питань, які мають значення для якості життя населення та розвитку громади.

Однією з тем, що систематично порушувалася учасниками консультацій, є проблема безпритульних тварин. Учасники наголошували на необхідності впровадження комплексних підходів до регулювання чисельності безпритульних тварин, розвитку програм стерилізації та підвищення рівня безпеки населення.

Окрему увагу учасники приділяли доступності аптечних послуг. Під час консультацій та фокус-груп зазначалася потреба у розширенні доступу до аптек у населених пунктах громади, а також порушувалося питання відсутності цілодобової аптеки, що особливо актуально для людей старшого віку, осіб із хронічними захворюваннями та сімей з дітьми.

Серед питань благоустрою учасники дослідження звертали увагу на необхідність покращення поводження з побутовими відходами, розвитку систем збору та вивезення сміття, а також підтримання належного санітарного стану територій населених пунктів громади.

Також під час дослідження порушувалися питання озеленення територій та благоустрою громадських просторів, які учасники відзначали серед додаткових напрямів, важливих для покращення якості життя у громаді.

Окремим наскрізним питанням стало інформування населення про наявні послуги, програми підтримки та можливості отримання допомоги. Учасники зазначали необхідність покращення комунікації між органами місцевого самоврядування, установами та жителями громади для забезпечення своєчасного доступу до актуальної інформації.

Зазначені питання не були визначені як окремі пріоритетні сектори відновлення, однак їх систематичне згадування під час дослідження свідчить про важливість врахування цих аспектів під час подальшого планування розвитку та відновлення Снігурівської громади

2. ПОГЛЯДИ ОКРЕМИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Молодь

Молодь акцентувала увагу насамперед на питаннях працевлаштування, можливостях самореалізації, змістовному дозвіллі, розвитку спортивної інфраструктури та молодіжних просторів. Учасники також наголошували на важливості створення умов для професійного розвитку молодих людей та формування перспектив залишатися в громаді після завершення навчання.

Люди старшого віку

Для людей старшого віку найбільш актуальними були питання доступності медичних послуг, забезпечення лікарськими засобами та транспортної доступності. Учасники також наголошували на важливості збереження доступу до базових послуг у населених пунктах громади та покращення інформування про наявні програми підтримки.

Внутрішньо переміщені особи

Представники внутрішньо переміщених осіб звертали увагу на питання доступу до соціальних послуг, працевлаштування та інтеграції в життя громади. Важливим також залишалося інформування про доступні програми підтримки та можливості отримання допомоги.

Люди з інвалідністю

Для людей з інвалідністю ключовими питаннями були доступність медичних і соціальних послуг, безперешкодний доступ до об’єктів інфраструктури та врахування потреб маломобільних груп населення під час планування заходів з відновлення громади.

Ветерани та члени їхніх сімей

Ветерани та члени їхніх сімей звертали увагу на необхідність забезпечення доступу до медичних і реабілітаційних послуг, психологічної підтримки, а також створення можливостей для працевлаштування та соціальної адаптації.

Жінки

Жінки, які брали участь у дослідженні, найчастіше акцентували увагу на питаннях безпеки, доступності медичних послуг, освіти дітей та якості базових послуг у громаді. Значна увага приділялася створенню безпечного середовища для проживання та розвитку дітей.

Інші важливі групи населення, залучені до консультацій

Представники освітньої сфери наголошували на проблемі освітніх втрат, необхідності розвитку укриттів та створення безпечних умов для навчання дітей, а також на потребі розширення можливостей позашкільної освіти.

Представники медичної сфери акцентували увагу на нестачі медичних кадрів, потребі в модернізації медичного обладнання, розвитку спеціалізованої допомоги та реабілітаційних послуг.

Представники бізнесу та аграрного сектору порушували питання кадрового дефіциту, підтримки підприємництва, розвитку аграрного виробництва, доступу до фінансових ресурсів та грантових програм.

Представники старостинських округів та мешканці сільських територій акцентували увагу на стані дорожньої інфраструктури, транспортному сполученні, доступності медичних послуг, функціонуванні об'єктів соціальної інфраструктури та забезпеченні базовими послугами жителів віддалених населених пунктів громади.

ПИТАННЯ, ЩОДО ЯКИХ НЕ СФОРМОВАНО СПІЛЬНОГО БАЧЕННЯ

Попри загальну узгодженість позицій щодо основних викликів та пріоритетів розвитку Снігурівської громади, під час фокус-групових обговорень, індивідуальних інтерв'ю та громадських консультацій було виявлено низку питань, щодо яких учасники висловлювали різні оцінки або визначали різний рівень пріоритетності.

Найчастіше такі розбіжності стосувалися оцінки темпів відновлення громади після наслідків воєнних дій, пріоритетності окремих інфраструктурних проєктів, рівня актуальності проблеми безпритульних тварин, а також оцінки ефективності окремих програм підтримки населення та рівня поінформованості про них.

Окремі відмінності у поглядах також стосувалися перспектив розвитку мережі закладів освіти та визначення першочергових напрямів інвестування ресурсів громади.

Водночас більшість учасників дослідження демонстрували спільне бачення щодо ключових потреб громади, зокрема у сферах безпеки, охорони здоров'я, освіти, інфраструктури та економічного розвитку. Представники органів місцевого самоврядування загалом підтримували основні висновки дослідження, хоча окремі учасники надавали більш позитивну оцінку поточному стану розвитку громади та темпам її відновлення.

3. СУПРОВІДНІ МАТЕРІАЛИ

3.1. Фокус-групи: графік проведення, перелік питань, списки учасників, програма, фото, відеозаписи, стенограма, звіт: https://drive.google.com/drive/folders/1N8svKb2s7i4wWpJD-9i24PRHjR9Ppv9W?usp=drive_link

3.2. Анкетування: анкета, реєстр відповідей, результати (презентація та висновки): https://drive.google.com/drive/folders/13oBe23rxjjowCSY5Br8Lq6GuIRGHBTtX?usp=sharing

3.3. Індивідуальні консультації (за наявності): графік, списки учасників, фото/відео, звіт: https://drive.google.com/drive/folders/1-xkjfU7LkqxF3zrsgxJB2jiSNyHuqSSZ?usp=drive_link

3.4. Громадські консультації (за наявності): графік, списки учасників, програма, фото, відеозаписи, звіт: https://drive.google.com/drive/folders/17enQQq5OOv0qefok22A4Y4Ok-PFaQ11G?usp=sharing